

NARKOTINĖS MEDŽIAGOS

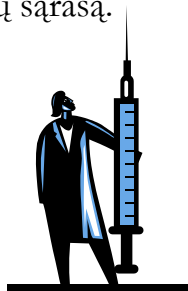
Narkotinės ir psichotropinės medžiagos (toliau – narkotikai) – tai gamtinės ar sintetinės medžiagos, kurios dėl kenksmingo poveikio jomis piktnaudžiaujantiems žmonėms sukelia sunkų sveikatos sutrikimą, pasireiškiantį psichine ir fizine priklausomybe. Narkotikų poveikis organizmui priklauso ne tik nuo vartojamos medžiagos rūšies, kiekio, bet ir individualių žmogaus organizmo savybių, aplinkos, kurioje vartojama.

NARKOTINĖS MEDŽIAGOS

ATITINKA

ŠIUOS KRITERIJUS:

- ✓ **medicininį** – medžiaga, vaistai turi specifinį (stimuliuojanti, raminanti, haliucinogeninį ir kt.) poveikį centrinei nervų sistemai;
- ✓ **socialinį** – nemedicininis medžiagos naudojimas yra plataus masto ir turi socialinę reikšmę;
- ✓ **teisinį** – medžiaga yra oficialiai pripažinta narkotine ir įtraukta į narkotinių medžiagų sąrašą.

Narkotinių medžiagų vartojimo poveikis

Visos narkotinės medžiagos keičia ar įtakoja svarbias psichines funkcijas: susijaudinimą, jautrumą skausmui, reakcijų stiprumą, atminties trumpalaikiškumą ir suvokimą.

Intoksikacija sukeliama, jei smegenis pasiekia pakankamai didelė narkotinės medžiagos koncentracija. Poveikį lemia narkotinės medžiagos sudėtis, suvartota dozė, vartojimo būdas, narkomano asmenybė, nusiteikimas, vartojimo aplinka ir kiti veiksniai.

Pagal pagrindinį intoksikacijos poveikį, narkotinės medžiagos skirstomos į:

- ✓ **psichiką stimuliuojančias** – kokainas, amfetaminas, nikotinas, kofeinas, efedroninai preparatai;
- ✓ **psichiką slopinančias** – opiatai, alkoholis, raminamieji, migdomieji preparatai (vaistai);
- ✓ **haliucinogenus** – kanapės, ecstasy, LSD, lakios medžiagos.

NĖRA SAUGIŲ ALKOHOLIO IR NARKOTIKŲ DOZIŲ!

Pagal metodinę literatūrą parengė
VšĮ Kėdainių PSPC sveikatos kabinetas
8 347 50601, www.kedainiupspc.lt

ALKOHOLIO IR NARKOTIKŲ ŽALA ŽMOGAUS SVEIKATAI

Trumpalaikis alkoholio poveikis

- ✓ sulėtėjusi reakcija ir refleksai;
- ✓ sutrikusi koordinacija ir sugebėjimas aiškiai mąstyti;
- ✓ sutrikusi orientacija aplinkoje ir atmintis;
- ✓ vėmimas;
- ✓ pablogėjęs regėjimas;
- ✓ padidėjusi galimybė susižeisti;
- ✓ sutrikusi sąmonė, koma, mirtis.

Ilgalaikis alkoholio poveikis

- ✓ priklausomybė nuo alkoholio;
- ✓ atminties sutrikimas;
- ✓ kepenų cirozė;
- ✓ toksinis smegenų pakenkimas;
- ✓ nervų sistemos pakenkimas;
- ✓ širdies ligos;
- ✓ sutrikusi mityba;
- ✓ mirtis nuo nelaimingų atsitikimų;
- ✓ mirtis su alkoholiu susijusiose nelaimėse.

Alkoholio koncentraciją kraujyje nulemiantys veiksniai:

- ✓ suvartoto alkoholio kiekis;
- ✓ alkoholinio gėrimo koncentracija ir karbonizacija – geriant koncentruotus ir gazuotus gėrimus, koncentracija didėja greičiau;
- ✓ sumažėjus cirkuliuojančio kraujo kiekiui – dėl skysčių netekimo vemiant, viduriuojant ar gausiai prakaituojant, alkoholio koncentracija didėja greičiau;

✓ **laikas, per kurį suvartojamas alkoholis** – išgėrus tą patį alkoholio kiekį per trumpesnę laiką, jis nespės metabolizuoti, ir koncentracija bus didesnė nei geriant lėtai;

✓ **kūno masė** – išgėrus tą patį alkoholio kiekį, stambesniai žmogai jis pasiskirsto didesniame biologinių skysčių tūryje, todėl koncentracija bus mažesnė nei mažesnės masės asmenims;

✓ **maistas, ypač riebus, lėtina alkoholio rezorbciją** ir slopina virškinamojo trakto motoriką, todėl alkoholio koncentracija didėja lėčiau;

✓ **lyčių skirtumas** – moterų organizme yra mažiau biologinių skysčių, todėl alkoholis pasiskirsto mažesniame tūryje, jo koncentracija sąlyginai didesnė nei tą patį kiekį išgėrusio vyro. Vyrų organizme alkoholis pradeda skaidytis jau burnos gleivinėje, todėl metabolizmas vyksta greičiau;

Didžiausia alkoholio koncentracija kraujyje, jei žmogus geria nevalgęs, būna po 40 – 60 min.

Smegenyse alkoholis neutralizuojasi po 18 – 20 dienų.

ALKOHOLIZMO (LIGOS) STADIJOS:

□ **Psichinė priklausomybė:**

- ✓ patologinis potraukis alkoholiui;
- ✓ padidėjusi tolerancija alkoholiui;
- ✓ kontrolės praradimas;
- ✓ laikini sąmonės praradimai su daliniu atminties praradimu.

□ **Fizinė priklausomybė:**

- ✓ būtinas alkoholio poreikis tam tikrai būsenai palaikyti;
- ✓ nenugalimas potraukis alkoholiui;
- ✓ abstinencijos arba pagirių sindromas, asmenybės pakitimai;
- ✓ somatiniai sutrikimai.

□ **Alkoholinė degradacija:**

- ✓ sumažėjusi tolerancija alkoholiui;
- ✓ asmenybės pakitimai;
- ✓ somatiniai sutrikimai;
- ✓ neprisitaikymas prie socialinės aplinkos.

Apsinuodijimo skirtingu alkoholiu požymiai:

Etilo	Metilo
pykinimas, vėmimas, galvos, pilvo skausmas, pusiausvyros sutrikimas, dvejinimasis, kalbos sutrikimai, mieguistumas, kliedėjimas, haliucinacijos, nevalingas šlapinimasis ir tuštinimasis.	stiprus galvos skausmas, sutrinka sąmonė, sumažėja šlapimo išsiskyrimas, vystosi inkstų pažeidimas, sutrinka regėjimas (daiktai matomi lyg pro rūką, šviesos baimė, mirgėjimas akyse), galima apakti.